

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Sygehuspolitik

Sagsbeh.: SUMTK

Sags nr.: 1305421

Dok. Nr.: 1426423

Dato: 01. april 2014

Borgermøde på Lolland

1. Emner borgerne bragte op ved cafe-øerne

Tema 1. Slutdeponi.

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

- Faldende ejendomspriser.
- Kompensation – ekspropriation/alm. køb
- For sen annoncering.
- DD bestemmer, fordi de har affaldet.
- Terrorismeproblematik – tæt på grænse/bro til Tyskland.
- Vigtigt at man kan komme ned til affaldet – reversibilitet.
- Hvor meget fylder affaldet og vil der fortsat være nyt affald – i givet fald, hvor meget.
- Hvor sikkert er der ovenpå depotet – kan man bo ovenpå.
- Turismen berøres.
- Hvad skal man planlægge placeret i området for at undgå et depot.
- Hvad med at perspektivere i forhold til andre miljøproblemer på Lolland, for eksempel øldåser i vejkanterne.

Tema 2. Geologi.

- Det udvalgte område er meget lavt liggende. Det er et problem ift. eventuelle oversvømmelser. Der er bekymring om, at Lolland vil ligge under vandet i fremtiden og at vandet bliver radioaktivt af den årsag.
- Det vil være skæmmende, hvis der skal bygge meget høje diger for at undgå oversvømmelser.
- Bekymring omkring, hvad der sker, når der kommer en stormflod.
- Bevægelse i jorden er et problem ift. at lægge et slutdepot nede i jorden.
- Spørgsmål om, hvor tæt på slutdepotet, der kan dyrkes sukkerroer uden risiko.
- Lolland har rigtig god landbrugsjord. Derfor er det en dårlig idé forurene den ved at lave et slutdepot
- Bekymring om, at man ikke vil kunne afsætte afgrøderne pga. de dyrkes i nærheden af et slutdepot med radioaktivt affald.
- Bekymring om, at andre ikke længere vil komme til Lolland eller aftage produkter, fordi de er nervøse for radioaktivitet – selvom der måske ikke er noget at være nervøs for, vil folk(turister) kunne tro det og holde sig væk.
- Bekymring for konkurs som følge af, at færre mennesker kommer til området.
- Bekymring om faldende huspriser og tab af den forventede fremtidige stigning i huspriserne.
- Det er vigtigt, at depotet laves, så man kan komme til det i fremtiden. På den måde kan der holdes øje med hvad der foregår med affaldet og i til-

fælde af, at vi bliver klogere og finder ud af, at affaldet kan opbevares på bedre vis kan opbevaringen ændres.

- Skepsis over for undersøgelserne mht. sikkerhed omkring slutdepotet, fordi man fx for 40 år siden troede at noget var sikkert og senere har fundet ud af, at det ikke var tilfældet.
- Underen over hvorfor alle udvalgte områder er placeret ved havet
- Spørgsmål om, hvorfor området er udvalgt.
- Der skal tages højde for de landskabsmæssige værdier. Hvis der laves et overfladedepot, skal det gøres på en måde, så det ikke skæmmer det flade landskab, som præger området. Det skal være en form for forhøjning.
- Den politiske virkelighed kan ændre sig og et slutdepot kan bruges om pressionsmiddel.
- Kritik af manglende politisk diskussion og mulighed for at spørge politikerne, da det er dette, som interesserer borgerne.

Tema 3. Sikkerhed og stråling

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

- Faldende ejendomspriser
- Depotkoncept
- Barriere – forslag om blykappe
- Placering af depot – hvorfor kan det ikke blive på Risø
- Risici ved udsivning
- Baggrundsstråling
- Oversvømmelsesrisiko
- Risiko ved transport
- Vigtigt at man kan komme ned til affaldet – reversibilitet.
- Turismen berøres.
- Hvad skal man planlægge placeret i området for at undgå et depot.

Tema 4. Miljøvurdering

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

Natur:

- Opstilling af depot som overfladenært, for at sikre overvågning og opdatering.
- Lolland rig på natur og sjældne insektarter samt plante- og frøarter. Skulle der opstå uheld med depotet, kan det påvirke disse.
- Sjældne ler- og sten arter. Fjern disse for opbevaring, eller lad Lolland sælge det for brug til depotet, hvis det kan garantere sikkerhed.
- Digebrud og heraf oversvømmelse kan forekomme, og påvirke depotet og derfor land, jord og mennesker.
- Sundhedsskade ved digebrud og oversvømmelse.

Turisme/mennesker:

- Klarhed over affaldets påvirkning, da det udvalgte areal kan rumme fremtidig erhvervsudvikling.
- Påvirkning på turisme samt alment fritidsareal: Effekt på badevand, sikkerhed på jord, og børns lege områder?

- Terrorisme: Manglende overvågning ved grænsen: øget risiko for terrorist indtrængen til depotet. Depotet bør placeres et sted, hvor der er konstant overvågning (fx ved fængselsområder, hvor der i forvejen er overvågning)
- Lolland anses for turist-ø fra politisk hold også, eventuel placering af depot på Lolland anses for modstridende holdning.
- Inddragelse af ideer og holdninger fra internationalt ministermøde i Haag: for at sikre grænsekontrol v. terrorisme.

Økonomiske tab:

- Påvirkning på sjældne jordarter.
- Fald i boligpris/ejendomsværdi.
- Usikkerhed omkring værdi af ejendom
- Grundvand står højt mange steder, usikkerhed omkring påvirkning.

2. Emner borgerne bragte op ved paneldebatten

Bemærkninger af mere overordnet karakter samt vedr. processen

- Arbejder ministeriet på mellemlagerløsning uden om folketinget, når der er folketingsbeslutning om slutdepot.
- Har GEUS fået i kommissorium at finde en placering uden at se på, om det er sikkert.
- Kunne man ikke placere affaldet i Sverige, som har depoter.
- Risø bør rydde op efter sig selv. De har haft fordelene ved anlægget i sin tid.
- Hvorfor tog man ikke hånd om problemet, da man byggede Risø, og hvorfor Lolland i stedet for selv at tage hånd om problemet.
- Valg af placering må være af betydning for valg af depottype.
- Hvordan vægtes scenarier i forhold til valg af sted.
- Hvor stort område skal man bruge.

Vedr. miljøvurdering

Affaldets karakter og mængde samt strålingssikkerhed

- Hvad skal i depotet.
- Hvor længe skal barriererne holde på affaldet, så der ikke sker udsivning.
- Bekymring over, at beton forvitrer efter nogle år.
- Bekymring over transport af affaldet over lange afstande.
- Hvordan ved man, at det man beregner er rigtigt.
- Bør vælge en depottype, hvor man kan holde øje med affaldet.

Erhverv

- Hvad med socioøkonomiske problemer.

:

Borgermøde på Bornholm

1. Emner borgerne bragte op ved cafe-øerne

Tema 1. Slutdeponi.

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

- Bornholm er turistø – turister bliver bange.
- Bornholm er grøn ø.
- Fiskeri og landbrug vil tage alvorlig skade.
- Købere af bornholmske produkter vil holde sig tilbage.
- Bornholm er udkantsområder og tåler ikke noget negativt.
- Ligger i Østersøen.
- Ligger isoleret og vi skal leve af det som er naturligt for øen.
- Lider i forvejen af høje fragtrater og må lave ting som fragtmæssigt er mindre belastende.
- Hvad skal der ske med det højaktive affald.
- Hvad med den løbende tilgang af radioaktivt affald.
- Granit bevæger sig over tid, og kan derfor ikke holde på affaldet.
- Der ligger to brudflader på øen, som bevæger sig.
- Risiko for jordskælv – hvordan sikres depotet mod det.
- Bekymring over beton som barriere.
- Transportafstanden – stor afstand, hvor affaldet skal transporteres.
- Baggrundsstråling højere på Bornholm end i resten af landet.
- Bange for udsivning.
- Hvad med klimatilpasning.
- Foreslår eksport af affaldet – de ved bedre hvordan i andre lande.

Tema 2. Geologi.

Følgende emne blev bragt på bane fra borgernes side:

- Hvorfor er Risø uegnet til slutdepot?
- Hvorfor ligger alle seks udpegede områder i udkantsdanmark?
- Bornholm er det sted med størst sandsynlighed for jordskælv. 100 år er ikke lang tid i geologiskforstand. Før undersøgelserne blev det agt, at Bornholm var uegnet. 5,5 år efter bliver Bornholm så udvalgt som et af de seks områder. Hvorfor er der overhoved udtalelser før undersøgelserne?
- De valgte steder får borgere i udkantsdanmark til at føle sig ligegyldige og mindre værd.
- Det er farligt at transporterer – især fordi det skal transporteres over vandet.
- Hvorfor kan man ikke fortynde affaldet og sprede det ud over hele landet og derved blot øge baggrundsstrålingen en lille smule alle steder.
- Den Bornholmske granit er fuld af sprækker ned til 90 m. Derfor vil det radioaktive kunne sprede sig til hele øen.
- En har hørt at det er muligt at leje en plads i slutdepot i Finland. Hvorfor er der ikke andre lande der kan tage imod det?

- En finder det fornærmende, at der bliver fortalt at det ikke er farligt, hvis der er en risiko ved det.
- Det gør en urolig, at der er en risiko ved det – altså at man er villig til at acceptere en risiko.

Tema 3. Sikkerhed og stråling

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

- Affaldet skal transporteres med både sø- og landtransport – det er dyrt og udgør en fare for havet (hvis skibet synker)
- Vil beholderne blive radioaktive? Bliver bygningskonstruktionen radioaktiv?
- Er det nogensinde lykket at lave et slutdepot?
- Hvad hvis lastbilen vælter?
- Risiko for jordskælv
- Skal der bygges specialskibe? Det kommer til at koste
- Bornholm har i forvejen meget baggrundstråling fra radon i klipperne
- Undergrunden på Bornholm skifter (både på langs og på tværs)
- Turisme
- Hvorfor er Risø ikke i spil?
- Der findes kun granit på Bornholm og denne attraktion ødelægger man ved at sprænge det.
- Bliver radioaktivt stof til ingenting med tiden?
- Hvad gør man med det højradoaktive affald?
- Hvor ofte skal man modtage affald? Hvor længe skal lageret være åbent? Skal man også modtage andet giftaffald?
- Hvad gør svenskerne med deponering af affaldet?
- Hvad med vandforsyning?
- Bornholms indbyggere har allerede i dag flere tilfælde af kræft end andre steder i landet.
- Bornholm er Danmarks smukkeste område
- Der mangler kompetente og uddannede folk til at håndtere affaldet, så fremt det besluttet at det skal deponeres på Bornholm.
- I tilfælde af uforudsete hændelser ligger Bornholm ret øde. Kan man evakuere befolkningen?
- Bornholms image som en grøn-ø.
- Belgiske beholdere lækker. Hvordan kan man vælge beton?
- Er man vidende om de målinger af bornholmske afgrøder efter Tjernoby ekspllosionen? Tyske analyser viste for store værdier i nogle afgrøder
- Arkæologien
- Bornholmere vil gøre fysisk modstand, når skibe lægger til kaj
- Hvorfor stålbeholdere og ikke kobberbeholdere, som ikke rustet?
- Læg det i salthorste i stedet.
- Bornholm har planer om at få europæisk bison genindsat

Tema 4. Miljøvurdering

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

- Bliver miljøvurderingen baseret på nye prøver?
- Alle de penge og ressourcer der bliver brugt på, at markedsføre Bornholm som en ferie- og turist ø bliver spildt ved placering af affaldet her.
- Turisme-strømmen påvirkes, herunder især tyske besøgende.

- Bekymring om, at investering i Bonholms jord, herunder opstilling af vindmøller begrænses/påvirkes.
- Bekymring om, at selvom affaldet ikke er farligt, vil det påvirke socialt- herunder til og fra-flytning, jord og menneskeforhold.
- Tanker om, at Bornholm skal være en bio-region er i gang. Dette projekt stoppes helt hvis depotet placeres på Bornholm.
- Påvirkning på natur, herunder dyr som skovgrisen fra Vasagaard.
- Ikke mulighed for økologisk dyrkning.
- Færre innovationsmuligheder på øen, herunder eksport, erhvervsudvikling, selvforsyning.
- Slutdepot sammenlignes med olieboringer. Det skader fremtidig brug af jord og råstoffer.
- Send det til udlandet. 'Vi' kan betale for det
- Spild af penge, at foretage yderligere. Hvorfor ikke lade det ligge på Risø?
- Transporten i, at fragte affaldet til lands eller vands kan ulejlige mange. Ikke effektiv måde. Vurderingen bør være bredere.

2. Emner borgerne bragte op ved paneldebatten

Bemærkninger af mere overordnet karakter samt vedr. processen

- Utilfredshed med mødets form og med den information, der er givet.
- Man vil ikke have affaldet på Bornholm.
- Hvorfor blive ved med at tale om nedgravning.
- Jordskælvsfare – hvorfor ikke en fare på Bornholm når det er på Risø.
- Det er en politisk sag.
- Bør vælge mellemlagerløsning, som kan ligge på Risø.
- Spørg i udlandet om det kan deponeres der, hvor man har erfaring hermed.
- Hvad med sprængning i forbindelse med depotbyggeri – kan sprængningsreglerne overholdes.
- Bekymring over at det indgår i udvælgelsen at der vælges tyndtbefolkede områder – enkelt individer betyder mindre end individer, som bor tæt sammen.
- Hvorfor skal vi være så langt fremme med slutdepot i forhold til andre lande.
- Placer affaldet i Oksbøl på det militære terræn.

Vedr. miljøvurdering

Affaldets karakter og mængde samt strålingssikkerhed

- Bekymring over beton som barriere, kan det holde.
- Hvis det skal stå åbent i 30 år, hvor ofte kommer der så transport med radioaktivt affald.
- Hvordan med sikkerhed ved transport over vand – skal det være på passagerfærgen.
- Indgår det i miljøvurdering, hvad der sker, når affaldet skal tages op igen pga udsivning.
- Bekymring over statistisk beregnet sikkerhed – kan man statistisk beregne og beslutte på den baggrund.
- Hvad med pludselige voldsomme hændelser fx jordskælv, er der statistisk grundlag for at regne på det.

- Er man sikker på, at der ikke kan trænge isotoper ud fra betondepotet, hvis der er jordskælv.
- Bekymring over de 233 kg særligt affald, hvis det skal deponeres i slutdepotet.

Natur

- Bekymring over store gravemaskiner og lastbiler på små veje i turistområde.
- Hvordan integreres slutdepotet i omgivelserne og hvor længe kan det holde.

Erhverv

- Bekymring for tab af turisme.
- Bekymring for til- og fraflytningen fra øen.
- Bekymring i forhold til Bornholms satsning på bæredygtig produktion af fx fødevarer.

Økonomisk tab

- Ønsker socioøkonomiske overvejelser inddraget.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Sygehuspolitik

Sagsbeh.: SUMTK

Sags nr.: 1305421

Dok. Nr.: 1434119

Dato: 11. april 2014

Borgermøde på Thyholm

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

Bemærkninger af mere overordnet karakter samt vedr. processen

- Ønske om inddragelse af udenlandsk ekspertise tidligere i processen end udmeldt.
- Bekymring over, hvorvidt man baserer sig på anvendelse af salthorste som barriere ved deponering.
- Bekymring over, at der ikke høres lige så meget om mellemlagerløsning og udlandsspor som om slutdepot. Arbejdes der lige så meget på denne løsning som på slutdepotløsning eller er det hele besluttet på forhånd.
- Forslag om at undersøge mellemlagerløsning lige så godt som slutdepotløsning inden der træffes et valg.
- Hvorfor ikke lade affaldet blive på Risø, hvor det ligger, og hvor man har andre ting som festival, domkirke m.v. til at tegne området.
- Forslag om at placere affaldet på forsvarrets arealer i Oksbøl.
- Hvorfor er der ingen politikere med til mødet.
- Efterspørger, at man forud for udarbejdelse af beslutningsgrundlag vedr. mellemlagerløsning besøger udenlandske mellemlagre som fx mellemlageret i Holland.
- Bekymring om, hvordan myndighederne vil reagere, hvis udenlandske eksperter til sin tid vender tommelfingeren nedad i forhold til det danske projekt.
- Klager over borgerinddragelse, herunder at rapporter er for vanskelige at finde på hjemmesiderne og at nogle rapporter er på engelsk.
- Det bemærkes, at der er udenlandske eksperter, som har en anden opfattelse af sagen, lyttes der kun til dem, man er enige med.
- Spørgsmål om SIS' uafhængighed.
- Hvor meget vægter forsamlingens input.
- Mere diskussion om konceptet for depotet
- Affaldet må ikke blive gravet ned – det skal placeres over jorden, så man senere kan behandle det, når videnskaben har fundet en bedre løsning
- Bliver hele området skærmet/lukket af.
- Hvorfor sendes det ikke til udlandet.
- Eksisterer der en vurdering fra Risø over, hvordan affaldet påvirker omgivelser?
- Kunne det lade sig gøre, at droppe slutdepotløsningen, herunder de ønskede områder?
- Det skaber utryghed, at der ikke bliver truffet en beslutning.
- Bør også udpeges lokaliteter over hele landet til et mellemdepot
- Lad affaldet blive over jorden, hvor vi kan holde øje med det.

Vedr. miljøvurdering

Affaldets karakter og mængde samt strålingssikkerhed

- Bekymring vedr. affaldets karakter, herunder indholdet af farlige stoffer som bly og cadmium.
- Bekymring over, hvorvidt man vil bringe affald fra minedrift til Danmark mhp deponering.
- Bekymring over de 233 kg. særligt affald og karakteriseringen heraf.
- Bekymring over fastsættelse af grænseværdi (bestemmer vi selv grænseværdien).
- Hvordan kan man sikre, at det ikke er farligt.
- Bekymring over beton som barriere i depotet, pga betons begrænsede levetid.
- Bekymring om kontrol med et depot efter lukning.
- Hvordan sikres mod ulykke som i tysk depot.
- Hvad med det fremtidige affald, hvor skal det deponeres.
- Stiller spørgsmål klassificering af affaldet, herunder brug af IAEA's minimumskrav ved klassificering, mener man bør bruge worst case scenariet.
- Bekymring over transport af affaldet.
- Bekymring over CO2 udslippet ved at transportere det fra Risø til den anden ende af landet.
- Angst for det ukendte skaber mistrivsel og uro.

Natur

- Bekymring i forhold til fremtidige jordskælv.
- Bekymring over, om GEUS medtager information fra alle boreprøver i området.
- Bekymring over fremtidig vandforsyning og grundvandet.
- 6 vandværker i lokalområdet – frygt for forurening.
- Thyholm er omgivet af vand.
- Thyholm vil blive dækket af vand i fremtiden
- Problem ift. Fiskeriet – både erhvervet og lystfiskeri
- Naturen ødelægges af depot.
- Radon i jorden
- Større baggrundsstråling end andre steder.
- Bekymring over evt. udsivning af bly og cadmium.
- Bekymring over nedgravning.
- Vandet der siver ned til depotet vil løbe ud i fjorden eller i grundvandet og med tage det radioaktive, bly mm.
- Grønholme er fredet for fugle en del af året
- Er modellen for områdets undergrund ren teori? Der er kun boret ned i 30 m dybde, så hvordan ved man, hvordan det ser ud længere nede?
- Undren over at Risø er fravalgt pga. seismisk aktivitet, når der også er seismisk aktivitet på Thyholm
- Der er været et jordskælv i februar 2012, som ikke ses på planchen. Dette gav revner i husene
- Klimaforandringer, som fører til vandstigninger
- Påvirkes områder, der i forvejen er fredet.
- Satsning på natur og vandområder mht øget bosætning og turisme spildt.
- Nationalpark Thy konceptet kan ikke bære et affaldsdepot.
- Skønt badevand.
- Hvad med strandbeskyttelseslinjen.
- Det eneste Thyholm har er natur – det ødelægges.

Erhverv

- Bekymring i forhold til
 - Landbruget.
 - Fiskeri – herunder muslinger.
 - Gartneri
 - Turisterhvervet.
- Fald i muslingeeksport.
- Arbejdspladser mistes.
- Ingen erhvervsudvikling.
- Signalværdi udadtil får katastrofale konsekvenser – bliver en affalds-ø.
- Fald i salg af økoprodukter.
- Uforeneligt med egnens grønne image og turisme.
- Styrke er lokale fødevarer, hvor oprindelse er vigtig for kunderne.
- Stor eksport af fødevarer fra området – bl.a. østers og maltbyg til Japan.

Økonomisk tab

- Økonomisk kompensation for værdifald (i hele området) og tab af erhverv som følge af, at ingen vil købe produkter fra området.
- Faldende grundpriser og huspriser
- Påvirkning af ejendommens vurdering.
- Ingen fremtidig udvikling (erhverv/byggeri).
- Kan hus/ejendom/landejendom med produktion af fødevarer sælges.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Sygehuspolitik

Sagsbeh.: SUMSSTE/TK

Sags nr.: 1305421

Dok. Nr.: 1447127

Dato: 06. maj 2014

Borgermøde i Skive

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

Bemærkninger af mere overordnet karakter samt vedr. processen

- Hvem står for driften af slutdepotet? Er det en uafhængig instans som sætter krav til drift og udfører kontrol?
- Plancherne burde være med større skrift
- Hvis det ikke er farligt, så kan man jo lade det blive på Risø
- Hvad er dokumentationen for, at der ikke kommer senskader
- Rapporterne er på engelsk – det er svært for borgere at læse og forstå
- Lav et mellemlager på Risø og vent med at beslutte, hvor det endeligt skal ligge.
- Hvorfor vælges udkantsdanmark? Bemærk at der er 3 lokaliteter udpeget i Region Midtjylland: er det fordi høfte 42 er placeret her?
- Hvordan går det med eksportsporet?
- Man bør sende det til et af de lande, som i forvejen har erfaring med depoter.
- Hvorfor bruges der ikke flere internationale eksperter?
- Eksperter fra hele verden advarer mod at lave et slutdepot
- Hvordan kan man forudsige 300 år frem? Ingen kan vide, hvad der sker.
- Hvorfor vil man nedgrave depotet?
- Byg et mellemlager i stedet. Gerne på Risø. Her vil oplandet ikke blive "smadret", da man allerede er vant til at have affaldet.
- Er det et åbent eller lukket slutdepot?
- Hvor dybt er borehullet?
- Hvem rådgav Folketinget i 2003?
- Hvordan kan man være sikker på at grundvandet ikke forurenes, når slutdepotet ikke længere holder?
- Hvorfor møder politikerne ikke op? Hvorfor sendes der kun embedsmænd?
- Lav et mellemlager, hvor man kan kontrollere det og ikke "glemmer" det med tiden. Et mellemlager åbner op for muligheden for at man med tiden får ny viden og derfor kan håndtere det mere smart.
- Sæt sporet omkring slutdepot i bero indtil man har undersøgt mellemlager-løsningen.
- Hvor langt er man med mellemlager-løsningen?
- Hvorfor ikke lytte til Holland.
- Hvad er der kommet ud af undersøgelserne om mellemlager?
- Ønske om dokumentation for at mellemlager-sporet undersøges.
- Det er etisk uansvarligt at vi efterlader en forurening til vores efterkommere
- Hvorfor laver man et slutdepot til det langlivete affald, når ingen andre lande har haft succes med det?
- Er der en sikkerheds/sundhedsmæssige risiko i øjeblikket, hvor affaldet ligger på Risø?
- Når slutdepotet er lukket – hvad gør man så med det fremtidige affald? Ligger det i planerne at Skive skal være et permanent "affaldscenter"?

- Hvis Skive skal have affaldet skal Risøs Forskningscenter følge med.
- Placer depotet i København – når det er så ufarligt vil ingen alligevel flytte fra denne storby. Så slipper I også for bekymringerne fra udkantsdanmark.
- Forespørgsel om hvorvidt det er muligt at sende affaldet til afbrænding i USA og derved helt nedbryde det? Og bliver denne mulighed undersøgt?
- Ønsker ikke at det skal ligge i Skive, fordi det på et tidspunkt siver
- Hvorfor starter man ikke med at finde ud af, om det skal være over eller under jorden?
- Hvorfor laver man jordprøver, når man ikke ved om det skal graves ned?
- Bekymring før, at man endnu engang laver en miljømæssig fadæse
- Det er dumt at grave det ned, når man ved, at der vil komme udslip
- Det hele er kommet meget pludseligt – der har været et problem med borgerinddragelsen.
- Man bør lade det blive der hvor ekspertisen er: Risø
- Der er rigeligt plads til en ny hal på Risø – vanvittigt at transportere affaldet så langt.
- Der er en uoverensstemmelse mellem at fortælle, at det ikke er farligt og at det alligevel skal ligge et sted, hvor der bor få mennesker.
- Hvad/hvordan gør man, hvis man skal evakuerer hele Salling? Hvem skal stå for det? Er det regionen?
- Hvordan sikrer vi mod terror, hvis depotet placeres på overfladen.
- Hvor arbejdes der med slutdepot i andre lande?
- Bekymring over processen og over om der reelt er en rapport på vej om mellemlagerløsning.
- Hvornår er den endelige fastsættelse af lokaliteten for placering af slutdepot eller den midlertidige opbevaring?
- Hvilke vurderingshensyn ligger bag udelukkelsen af de fire største byer?
- Hvem står for prøveboringer?
- Hvornår slutter myndighedshøringen?
- Ud fra GEOS indledende udvælgelse af 20 områder, var lokaliteter på Grønland så en mulighed?

Vedr. miljøvurdering

Affaldets karakter og mængde samt strålingssikkerhed

- Referencedosis er kun et teoretisk begreb
- Kan man være sikker på henfaldstiden er korrekt?
- Hvordan måler man udslippet, hvis depotet er gravet ned?
- Kan man være sikker på, at det som slipper ud, er under referencedosis
- Er affaldet sorteret godt nok?
- Faren ved transport
- Hvorfor bruger man ikke samme sikkerhedsstandard som i Sverige?
- Hvad med det særlige affald? Hvad sker der med det om 200-300 år?
- Hvad er konsekvenserne for Skive by og de knap 21.000 indbyggere, når afstrømningen fra Skive Vest går igennem byen via Skive Å og ud i Limfjorden, hvis depotet er utæt?
- Bekymret både over det radioaktive affald og over indholdet af cadmium og bly i affaldet. Undrer man lægger det i slutdepot – efter nogle 1000 år vil det være frit tilgængeligt i jorden pga. forvitring af depotet.

Natur

- Der kan være sprækker i leret, som man ikke har fundet
- Drikkevand i Hvidbjerg og Salling. Der er mangel på grundvand i hele Salling.
- Thise området leverer også vand
- Jordskælvshistorik – f.eks. jordskælv på Fur for 5 år siden
- Forkastninger
- Mange forskydninger i undergrunden
- Boring ift. Vandårene kan ikke findes nøjagtigt
- Natura 2000
- Området omkring Limfjorden er meget smukt. Et slutdepot vil ødelægge den flotte natur
- Hvordan kan man være sikre på, at de geologiske betingelser vil være uforanderlige i 300-1.000 år?
- Vi må erkende, at vi ikke kan forudsige hvad der sker i undergrunden flere 100 år frem i tiden.
- Da der skulle bygges en vej til færgeren brød den sammen pga. grundvandet havde undermineret lerlaget.
- Vi har dårlige erfaringer med statens håndtering af miljøfarligt affald i Vestjylland
- Der er mange salthorste i området, som vil give revner i lerlaget pga. tryk.
- Højvande
- Høfte 42 & Kjærgård Plantage
- Vandstigning i Limfjorden pga. klimaforandringer
- Vindmøller kan sende vibrationer ud i jorden, som kan udvikle skader over tid.
- Hvad er konsekvenserne for etableringen af naturpark Flyndersø-Sønder Lem Vig
- Området er absolut ikke sikkert imod jordskælv
- Hvad sker der, hvis det radioaktive kommer op med grundvandet?
- Grundvandet ligger højt i Thise. Man kan ikke grave ret langt ned, før der kommer vand op.
- Grundvandet er dårligt beskyttet flere steder i Thiseområdet
- Hvad er en lille vandressource? I Thise er der en vandressource på 8.-9.000.
- Hvorfor er Erik Nygårds (GEUS) arbejde med kortlægning af miocæne aflejringer ikke inddraget?
- Er områderne kortlagt tilstrækkeligt ift. tilgængelige data?
- Skive mangler vanddepoter. Ved at bruge Skive Vest vil man fratage det som muligt vanddepot
- Vandårene i Europa forløber under jorden fra nordøst mod sydvest
- Vandårene er i ler ikke nødvendigvis særlig brede, hvilket kan gøre at det er sværere at lokalisere. Vandet løber typisk hurtigt i de smalle årer
- I sandjord kan vandårene være meget brede og vandet løber typisk langsomt her
- Der er mangel på drikkevand i Skive Kommune, da de allerede trækker på grundvandsressourcer i Viborg Kommune
- Der kan være grundvandsmagasiner ved Hvidbjerg – dette er ikke undersøgt til bunds endnu

Erhverv

- Turisme 150.000 turister årligt kører igennem Salling-området for at komme til Fur.
- Thisemejeri. Det giver dårlig branding og image. Kan Thisemejeri stadig kalde sig økologisk?
- Der er stor fødevareproduktion
- Virksomheder vil flytte fra Skive og det vil mindske jobs. Skive kan heller ikke tiltrække nye virksomheder
- Skive får et brand som losseplads
- Vi har den største produktion af slagtesvin – landmændene bruger drikkevandet til deres dyr.
- Kommunen brander sig med økologi, det stemmer dårligt med radioaktivt affald
- Det vil gå ud over arbejdspladser.

Økonomisk tab

- Er det ikke billigere at forbedre de forhold man har på Risø og så vente med at tage en endelig beslutning om placeringen?
- Stor fraflytning af unge mennesker
- Lokale vandværk må lukke
- Ejendomme vil ikke kunne sælges
- Hvis depotet skal ligge i Nordsalling, så skal der etableres en motorvej, da transporten ikke bør foregå ved almindelig landevej. Dette bliver en stor udgift.
- Stor produktion af slagtesvin – det kan hæmme eksporten at der ligger et slutdepot her.
- Det bliver svært at få lov til at låne penge fra kreditforeninger, hvis man vil købe et hus i området med et slutdepot.
- Store socioøkonomiske konsekvenser
- Hvad vil omkostninger for opgravning og sløjfning af slutdepotet være, hvis man om 200 år bestemmer sig eller finder ud af, at depotet lækker?

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Sygehuspolitik

Sagsbeh.: SUMSSTE

Sags nr.: 1305421

Dok. Nr.: 1451145

Dato: 09. maj 2014

Borgermøde i Roskilde

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

Bemærkninger af mere overordnet karakter samt vedr. processen

- Såfremt 0-alternativet vælges, skal der bygges et tidsvarende mellemlager
- Hvilken rolle spiller geologien, hvis det besluttet at der skal laves et mellemlager?
- Det blev foreslået, at der kunne følge udviklingsstøtte med til den lokalitet som skal huse slutdepotet. Der skal med andre ord gives økonomisk kompensation.
- Bruger man også så mange år på denne proces i andre lande?
- Er salthoste stadig aktuel?
- Stiller SIS krav til kontrol, indretning af depotet og driften af det?
- Hvilke geologiske krav er der til et depot?
- Hvorfor er paradisbakkerne udvalgt? Hvorfor ikke ligge det i Vang?
- Hvor stor bliver det areal, man ikke må bevæge sig ind i, når der er etableret et slutdepot?
- Hvordan går det med eksportsporet?
- Er der tale om et åbent depot?
- Hvad gør man for at mindske mængden af affald?
- Bekymring over om der sker spredning af radioaktivitet, når man river noget ned med radioaktivitet på.
- Hvad med det fremtidige affald.
- Hvorfra henter man erfaring til processen?
- Hvorfor fjerner man ikke affaldet fra Risø nu, når lokaliteten ikke er udpeget som fremtidig placering?
- Hvordan kan vi tydeliggøre at Risø ikke er aktuelt?
- Kan vi ikke sende affaldet til udlandet? Der sendes i dag affald fra udlandet til Danmark
- Hvad er de andre kommuners argumenter for, at affaldet ikke skal placeres hos dem?
- Er folk klar over, at der ikke er nogen fare for eksplosion?
- Dæmonisering af atomaffald
- Hvorfor har man udvalgt netop de 6 steder i Danmark?
- Hvorfor blev atomaffaldet placeret på Risø oprindeligt?
- Det gælder om at tydeliggøre viden på området
- Hvor meget miljøgift udledes der?
- Tidshorisont: Hvornår er affaldet klar til at blive flyttet? / hvorfor er der ikke sket noget endnu?
- Forlænger et mellem-lager ikke den reelle proces?
- Fluorid-vurdering?

Vedr. miljøvurdering

Affaldets karakter og mængde samt strålingssikkerhed

- Er der det samme beskyttelsesniveau ved et mellemlager som ved i slutdepot?
- Såfremt affaldet skal reemballeres udsættes personalet for strålingsrisiko.
- De nuværende beholdere er utætte, hvorfor affaldet alligevel skal reemballeres
- Risø er ikke egnet til at tage imod mere affald og hvor meget fremtidigt affald kan man forvente, at der kommer.
- Hvornår er affaldet helt ufarligt?
- Den nuværende tromlehal kræver store bygningsmæssige forbedringer inden for 2-3 år.
- Såfremt affaldet skal blive på Risø bør de 2000 t fra kvarnefjeld overdækkes.
- Der skal også ses på indholdet af tungmetaller i affaldet.
- Hvad gøres der for at mindske mængden af affald.

Natur

- Mængden af radioaktivitet i de fisk som bliver fanget omkring Risø
- Stormflodssikring af området
- Hvad gør man for at hindre fremtidige oversvømmelser.
- Geologien er ikke god nok i Risø – der er ikke nok ler
- Risiko for jordskælv?
- Grundvandet – er der en risiko? Sammenhæng?
- Hvad sker der med Risø affaldet på lang sigt, hvis det forbliver dér?
- Veddelev forkastning er ekstremt vandførende.
- Hvor stort et område bliver konsekvensareal, hvor man ikke må gå ind.

Økonomisk tab

- Såfremt 0-alternativet vælges vil det betyde en stor udgift, da der skal opføres tidssvarende bygninger og der skal reemballeres. De nuværende bygninger er kun midlertidige.
- Er der lavet nogle økonomiske beregninger af omkostningerne ved at placere atomaffaldet de forskellige steder? Risø vs. Jylland?
- Er der vurdering af, hvor meget mere det vil koste at lægge et depot på Risø end de andre steder.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Enhed: Sygehuspolitik

Sagsbeh.: SUMTK

Sags nr.: 1305421

Dok. Nr.: 1451241

Dato: 09. maj 2014

Borgermøde i Kerteminde

Følgende emner blev bragt på bane fra borgernes side:

Bemærkninger af mere overordnet karakter samt vedr. processen

- Hvad gør man med det affald som kommer efter depotet er lukket? Er der en plan for det?
- Hvor længe skal slutdepotet stå åbent?
- Er det kun det kortlivet affald, som skal placeres i et slutdepot?
- Holder man op med at kontrollere et slutdepot? Hvordan finder man ud af om der er udslip?
- Hvordan bruger man erfaringerne fra Holland? Her har man lavet et mellemlager og man har et informationscenter ovenpå.
- Der skal inddrages udenlandske eksperter
- Hvor får I information fra – udveksles der med andre lande?
- Såfremt man laver et slutdepot med højradioaktivt affald bliver det det første nogensinde. Vi skal ikke være en del af sådant et eksperiment.
- Depotet må ikke graves ned
- Eksperterne skal huske også at se på eksempler på slutdepoter, hvor det er gået galt. Også borgere skal have information om både gode og dårlige erfaringer med slutdepot.
- Hvorfor vil I ikke lytte til de eksperter vi kommer med?
- Ministeriet har et kommunikationsproblem – borgerne ønsker at se dokumentation for eksperternes udtalelser
- Hvorfor bliver det ikke på Risø? Er det geologerne eller Roskildes borgmester som har besluttet, at affaldet ikke kan blive på Risø?
- Hvad gøres der for at finde en eksportmulighed?
- Hvordan går det med ERDO samarbejdet?
- Kan man ikke eksportere det til Grønland? Her er klimaet for et slutdepot godt.
- Hvordan forholdes til transport til Grønland?
- Hvorfor ligger denne sag ikke i Miljøministeriet?
- Det virker som om man allerede har taget en beslutning om, at det skal være et slutdepot frem for mellemlager
- Hvordan skal affaldet transporteres?
- Hvad er de geologiske krav til et mellemlager?
- Hvorfor er Kerteminde udvalgt?
- Det vil være en fordel at udskyde det og lave et mellemlager, så der er tid til at undersøge det ordenligt
- Er det muligt at afsætte affaldet til udlandet?
- Hvilke depotyper har man i andre lande? Og hvilken depottype vil man vælge her? Skal det være et åbent eller lukket depot og i givet fald, hvor længe skal det være åbent?
- Der ønskes et reversibelt depot over jorden, hvor man kan holde øje med affaldet.
- Der ønskes mellemlager, og slutdeponeringstidspunkt bør afhænge af viden på tidspunktet.

Vedr. miljøvurdering

Affaldets karakter og mængde samt strålingssikkerhed

- Hvad er affaldet for noget?
- Hvordan skal det transporteres?
- Hvordan sikrer man mod udsivning og hvilke sikkerhedsanalyser bruger man?

Natur

- Grundvand – kun 1 km til det grundvand som forsyner Kerteminde
- Kan det radioaktive komme ud i grundevandet eller havvandet?
- Befolkning: Danmarks 3. største by ligger kun 10 km herfra
- Klimaforandringer
- Højvande/havvandsstigning ved storm
- Kerteminde er omgivet af smuk natur – et slutdepot bliver en torn i øjet.
- Kertinge Nor og Kerteminde Fjord er et unikt område.
- Ved udslip: tungmetaller i Kertinge Nor
- Der trækkes saltvand ind i drikkevandsboringer – salt er dårligt for beton.
- Fredede landsbyer
- Hvordan skal infrastruktur til fx transport være, når der er fredede landsbyer, andre fredede områder samt vikingeskibsmuseet.
- Hvad med det psykiske miljø?
- Meget sand i området
- Kystkulturarv
- Ladbyskibet er kulturarv i høj klasse – hvordan vægtes hensyn til kulturarv?
- Jordfaste fortidsminder fra alle perioder af oldtiden, som er beskyttet af museumslovens paragraf 27.
- Hvordan foregik boringerne til de geologiske forstudier?
- Hvorfor er jorden god i Kerteminde?
- Hvor tykt er mergelleret?
- Der er sand i området (Kalvehaverne).
- Kan man være sikker på lerets tykkelse ud fra de boringer, som er foretaget?
- Der kommer havvand op på Kertinge mark
- Er der taget højde for, at vandet stiger i fremtiden?
- Der arbejdes på at gøre Kertinge Nor til et referencefarvand.
- Har Marinebiologisk Forskningscenter Kerteminde.
- Største tæthed af gopler i Kertinge Nor.
- Risiko for udsivning i naturen.
- Bioakkumulation.
- Hvad med det psykiske miljø, hvordan påvirkes befolkningen i berørte områder.

Erhverv

- Turisme
- Svært at fremme erhvervslivet

- Ser manglende vækst som resultat af depot.

Økonomisk tab

- Vikingemuseet – der er brugt mange penge på det, men hvem gider at besøge det nu?
- Bekymring om huspriser.